

Dél-tiroli kirándulás

Volt szerencsénk Dél-Tirolban pár napot eltölteni. Láthatóan nem szegények laknak itt, de mivel sokan a ház körül dolgoznak, tanyákon, így láthatjuk, hogy milyen szorgosak, milyen tudatosan és figyelemmel a környezetükre. Mindezt igen nehéz domborzati viszonyok között. A kerti hulladékégetéssel kapcsolatban hallottam ilyen véleményt, hogy persze, Németországban gazdagok, megengedhetik maguknak, hogy nem égetik el a kerti zöld hulladékot. Ez eleve helytelen értelmezése a jelenségnek. Nem azért nem égetnek, mert gazdagok, hanem azért gazdagok, mert (többek között) nem égetnek. Ebben a nagyon jóléti, luxusnak látszó tanyavilágban a mellékelt képen látható, mi történik a kerti komposztálásra vagy állati takarmányozásra alkalmatlan kerti hulladékkal. A ház körül termelődő venyige, gally, gondosan feldarabolva kötegekben szárad. Nem hogy csúfítaná a kertet, de esztétikusan díszíti a portát, mintegy hirdelve, hogy bár terepjáróval járnak (ezt igényli a hegyi, tanyasi élet), nem vetik meg az ilyen munkát (szorgos emberek laknak itt), ha értékteremtésről, megőrzésről van szó.

A következő képen pedig egy „átlagos” házi zöldséges látható, ami nem a betonkemény földben burjánzik vastagon műtrágyázva, hanem a rendkívül értékes, vastag komposztrétegben kicsattanó egészségben és minőségben. Pár négyzetméteren, minimális munkával rengeteg dolgot megtermelnek a ház körül (még burgonyát is), a helyenként kisvárosi környezetben lakók is. Ezért kincs ott a komposztálható kerti hulladék és nem szemét! És ezt olyan megjelenésben találják, hogy a díszkertnek az éke lehet és az is. Természetesen nem ebből gazdagodnak meg, hogy a venyigét szárítják és télen fűtésben égetik el nyári füstölés helyett. És nem azért, mert pár négyzetméteren kiegészítik a háztartást pár zöldséggel. Hanem a szemlélettől, ami egyébként a hagyományos hazai paraszti életmódra is jellemző volt, attól gazdagok. Nem hulladékot termeltek és szennyezték a környezetet, hanem mindenre, mint értékre tekintettek és azzá is tették.

Persze a múltjuk is más. Nem rabolták ki őket generációnként 1-2 alkalommal szervezeten vagy kevésbé szervezeten, nem szoktatták le őket az önfenntartásról, öngondoskodásról, amivel függővé tették őket központi ellátórendszerektől, így kezesekké és kiszolgáltatottá válva kizsákmányolhatóbbak legyenek. Sajnos ezek évtizedes, évszázados szemlélettorzulások és kormányzati, politikai hibák, amiért a magyar vidék ritkán néz ki így. Csak egy példa, itt legelőket öntöznek úgy, hogy az ott is tomboló nagy hőségben derékig érő sötétzöld kaszálókat láttunk. Itthon a sok aranykoronás termőföldeken is ritkán öntöznek sokkal nagyobb értéket előállító kukoricát, nem hogy kaszálót! Észre kell venni, hogy nálunk a segélyből élők is inkább elfüstölik az értéket, másutt a gazdagok pedig azt megőrzik és továbbhasznosítják. A munka értéket teremt, akár hulladékokból is javakat állíthat elő, de a rossz szemlélet az értékből is képes mérget csinálni (gyakran ugyanannyi munkával, fáradtsággal).

Ami még meglátszik és amitől még gazdagabbak. Nem vagyok járatlan a hazai agráriumban, jártam már vidéken. De ilyen ültetvényeket nem nagyon láttam erre felé. Nem vagyok a gyümölcsösöknek specialistája, de elnézve azokat a technológiákat, leesett az állam. Nem kétséges, hogy jelentős beruházásokról van szó, de védőháló, fóliasávok alatt, csepegtető öntözéssel kordon művelésű meggyet, almát még nem nagyon láttam. És áttekintve a rendszert, még azt is el tudom képzelni, hogy bio minősítésben is csinálják mindezt! A fogékonyság az újra, a kreativitás működtetése az ember alapvető sajátossága. A ragaszkodás a megszokotthoz, a soha felül nem bírálata a szokott módszereknek, az előítéletek, a gőg, hogy mi mindent tudunk már, az idegenkedés az újtól vagy épp ellenkezőleg, a feltétel nélküli átvétele a „csodaszereknek”, mind általam sokat tapasztalt tényezői annak, hogy a vidék vagy a vállalkozások nehezen boldogulnak. Eddig minden sikeres gazdálkodó vagy vállalkozó, akivel találkoztam, attól volt sikeres, hogy folyamatosan felülbírálta a megszokott

gyakorlatát, megszokásait, előítéleteit, dogmáit, roppant kritikusan, de nyitottan áll az új dolgokhoz, fogásokhoz. Nem hisz a csodaszerekben, de mindent szemügyre vesz, ami a látóterébe kerül.